

TONI CUCARELLA

Gairebé tothom està content: Europa ha reconegut la unitat del català. Ara cal emanar-se si potser Europa, les seues institucions, les seues universitats, fins i tot quins partits polítics havien qüestionat alguna vegada aquesta unitat, si aquest reconeixement té realment alguna mena d'eficàcia, i si, tot plegat, aquest sarau de les versions de la Constitució europea no ha estat un deliberat intent de fer-nos passar pel que realment som: una colla d'esgarramantes. Cal admetre-ho: on no es reconeix la unitat del català és als Països Catalans. A casa nostra, la unitat del català se n'ha anat en orris. I els culpables som nosaltres, que tenim per costum –per mal costum– jugar sempre amb les cartes marcades que ens reparteix l'enemic. Els espanyols crearen el conflicte lingüístic valencià *versus* català. Hem jugat sempre en el seu terreny marcat i hem acceptat el seu continuat xantatge; i així, conflicte a conflicte, pacte a pacte, claudicació a claudicació, ens han malmès la consciència. Els qui s'han avingut amb els enemics del català s'enorgulleixen d'haver-ho fet, i diuen que pactar és propi de mentalitats “civilitzades”. Cal recordar Joan Fuster: “Que conste que no estic en contra dels ‘pactes’. Però em sembla trist i estúpid que, per ser catalans, automàticament ens proclamem ‘pactistes’. No hem estat especialment ‘pactistes’, si no fou per obligació: l'obligació del vençut, que espera no ser-ho del tot, és el ‘pacte’ [...] ‘Pactes’? L'un darrere l'altre: però després d'una violència oprobiosa [...] I ja se sap qui guanya, quan es pacta en aquestes condicions [...] Jo només voldria advertir, ara, que, en la història de la Catalunya estricta, i en la de tots els Països Catalans, cada ‘pacte’ ha estat una claudicació, i que tot això del ‘pactisme’ com a mecanisme polític és i serà una burla. ‘Pactar’ és ‘perdre’: sempre. Malgrat els aparents avantatges provisionals.”

En una carta a l'*Avui* (21-11-04), l'escriptora valenciana Carme Miquel recriminava Carod-Rovira per haver afirmat

“La unitat no és cosa de gramàtiques més o menys homoiogables científicament, sinó que rau en la consciència dels parlants. En aquests moments veiem amb preocupació que la normativa que alguns hem fet servir fins ara no és amb la que s'escriuen els llibres de text, ni les lleis, ni la que usen la majoria de mitjans de comunicació al País Valencià”

que “el valencià no existeix”. I tant que existeix! És una llengua ben diferenciada del català. Són diferents jurídicament, com ha quedat demostrat amb l'afer Moratinos. I no per culpa de l'Estatut valencià, com alguns volen fer creure, sinó per la llei de creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua. Repasseu les hemeroteques i us adonareu que no hi ha dobles versions, en català i en valencià, des de l'aprovació de l'Estatut fins a la publicació de la llei de creació de l'AVL.

Té raó, doncs, Carme Miquel: el valencià existeix. I avui dia, dissortadament, existeix de manera diferenciada del català. De més a més, és el que han exigit la majoria dels partits polítics del País Valencià, gairebé sense excepció, alhora que donaven suport a l'existència de l'AVL enfront de l'Institut d'Estudis Catalans. I això, vulguen o no, té les

seues conseqüències secessionistes. Així doncs, aquest article l'escric en català i no en valencià. Està escrit en català perquè segueix la normativa de l'Institut d'Estudis Catalans i no de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, que és, per llei, l'autoritat lingüística de l'idioma valencià. I aquesta realitat d'escissió ja és un fet malgrat que l'AVL encara no ha publicat la seua definitiva gramàtica oficial i el seu diccionari normatiu. Quan aquest material estarà enllestit, no hi valdran excuses: els qui diuen valencià a la llengua hauran d'escriure –com ja es fa– amb la seua normativa específica. No s'hi val a fer com Carme Miquel, que reclama la diferenciació onomàstica i critica les “intrusions”, però no fa servir la gramàtica distintiva. Cal ser conseqüent. Val la pena que s'ho vagen repensant i acostumant-se per quan la normativa oficial de l'AVL serà publicada i d'obligat compliment per a editorials i mitjans de comunicació. Escriptors i escriptores com Carme Miquel hauran d'escriure, sense trampes ni excuses, en valencià. Alguns partits polítics, periodistes, mitjans de comunicació i escriptors ja ho fan, sobretot tenint en compte que és amb aqueixa normativa distintiva que s'escriuen els continguts dels llibres de text, les lleis valencianes i s'ha traduït la Constitució Europea. Carme Miquel, i els qui pensen com ella, per coherència, hauran d'adoptar la normativa valenciana. Si no ho fan, no poden dir que escriuen en valencià.

Com és possible afirmar la unitat lingüística si jurídicament valencià i català són llengües diferents, si tenen noms diferents, autoritats normatives diferents i gramàtiques diferenciadores, si fins i tot hi ha un lèxic “genú” en contraposició a un altre que no ho és tant per massa català? No hi ha diferències apreciables entre la llengua que parlen a la Sénia, Sant Jordi, Benicarló o Alcanar: l'idioma no s'interromp en la frontera administrativa que separa Catalunya estricta del País Valencià. Tanmateix, a

però ja no és català

"L'AVL té el suport majoritari dels partits polítics valencians –i d'alguns del Principat, que la impulsaren amb el PP–, i serà improbable que s'atrevesquen a admetre que es van equivocar en pactar-la i constituir-la."

Alcanar la llengua que s'estudia als centres escolars, i que és pròpia del seu territori, es diu catalana i té una normativa que emana de l'IEC. A Benicarló, la llengua que s'estudia als centres escolars, i que és pròpia del seu territori, és diu valencià i té una normativa que emana de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua. Trobe que cal preocupar-se pels efectes nocius que comportarà la consolidació d'un model lingüístic diferenciat al País Valencià: ben nocius seran si es continua ocultant la catalanitat del valencià. Si l'ocultem el que fem és perpetuar la distinció i contribuir, per tant, a la fragmentació. Perquè la unitat no és cosa de gramàtiques més o menys homologables científicament, sinó que rau en la consciència dels parlants. En aquests moments veiem amb preocupació que la normativa que alguns hem fet servir fins ara no és amb la que s'es-

criuen els llibres de text, ni les lleis, ni la que usen la majoria de mitjans de comunicació al País Valencià. Quin futur ens espera als valencians i valencianes que volem continuar escrivint en català si com més anirà més és consolidarà el model diferenciador valencià, com ha succeït a Galícia amb el gallec i el portuguès?

Ja sabem que aquesta institució politiconormativa que és l'AVL té el suport majoritari dels partits polítics valencians –i d'alguns del Principat, que la impulsaren amb el PP–, i serà improbable que s'atrevesquen a admetre que es van equivocar en pactar-la i constituir-la, i ara encara defensant-la "a tota ultrança". Ben al contrari. S'entossudeixen a defensar-ne l'existència i el seu paper diferenciador, fins i tot critiquen les "intromissions" i les "radicalitats" –com la que conté aquest article–,

tot coincidint, sense arribar al mateix grau d'histèria, amb el PP.

És majoritari l'obsequi a favor de la particularitat valenciana i contra la integritat del català. Tanmateix, caldria exigir als qui l'abonen que deixen d'enganyar i d'enganyar-se. Una llengua, si és unitària, té solament un nom i una única normativa. Tan policèntrica com voldrem, però única, i plural. Si tenim dos noms, dues gramàtiques i dues autoritats normativitzadores que actuen separatament i sense col·laboració, si el marc legal espanyol –que és la raó que va es-

legítima la distinció jurídica entre valencià i català, em fa l'efecte que tenim dues llengües ben diferenciades. I doncs hem assolit, per mèrits propis, la inqüestionable fita de la secessió lingüística. Qui siga lladre, que siga valent. El valencià existeix. Però –ai!– ja no és català. L'afirmació científica que català i valencià són la mateixa llengua no apareix expressada nítidament i inequívocament enlloc, ni a les lleis ni als llibres de text del País Valencià; i són molts els qui, dissortadament, desitgen –per por, mandra, comoditat, incompetència, convenciment...– que aquesta fal·làcia continue consolidant-se i, temps al temps, esdevinga una realitat irrevocable. Encara som a temps d'evitar-ho? Em pense que no: massa gent, del nord i del sud, despista com qui no vol.

Toni Cucarella és escriptor